

Datum
2022-10-10

Vår referens

Sida
1(2)

Ert datum

Er referens

Transporthistoriskt Nätverk

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
Utredningskommittén
Mats Svegfors
103 33 Stockholm

Det ideellt bevarade transporthistoriska kulturarvet behöver omfattas av Kultursamverkansmodellen

En stor del av kulturarvsbevarandet överlåts till civilsamhällets krafter som med stor entusiasm, engagemang och specialkunskap gör en heroisk insats. Utan dem skulle vi inte ha den mångfald av olika yttringar av kulturarvet att uppleva. Detta gäller i synnerhet industrisamhällets kulturarv och inte minst det transporthistoriska kulturarvet. Sammantaget blir det åtskilliga ideella timmar för att kunna bevara det rörligt i drift. Inte sällan beläggs denna del av vårt kulturarv med avgifter och regler som inget annat kulturarv.

Det ser väldigt olika ut i regionerna gällande i vilken omfattning civilsamhällets aktörer är inkluderade eller ej både i dialog och resursfördelning. Det saknas som regel en regional organisationsnivå för att hantera denna samverkan på ett bra sätt. Exempelvis så har Västra Götalandsregionen NAV –arbetslivsmuseer i väst (<https://www.navivast.se/>). Vi skulle önska att regeringen förtydligar detta i uppdraget till regionerna samt i rapporteringen.

Transporthistoriskt Nätverk, ThN, har sedan bildandet för drygt 8 år sedan för att gemensamt arbetat för ett stärkt lagskydd för det rörliga kulturarvet, det vill säga det transporthistoriska kulturarvet i form av äldre transportmedel, vilka i sig är en del av den transporthistoriska utvecklingen som under de senaste seklen på många sätt omdanat vår värld men som inte omfattas av bevarandelagstiftning såsom kulturmiljölagen. Vilket i praktiken gör att modern lagstiftning, avgifter och regler inte tar hänsyn till bevarandet av industrisamhällets artefakter rörligt.

På uppdrag av Transporthistoriskt Nätverk

Helena Törnqvist
Arbetslivsintendent
Arbetets museum

Organisationerna bakom det rörliga kulturarvet

Transporthistoriskt Nätverk samlar (inklusive ArbetSam) 11 riksorganisationer inom det *rörliga kulturarvet*. Nätverket bildades 2014, men initierades genom en mötesserie som startade 2012. Organisationerna företräder följande områden inom det rörliga kulturarvet:

- Vägens kulturarv – 3 organisationer (motorfordon, tunga lastfordon och häst-vagnar)
- Järnvägens och spårvägens kulturarv – 2 organisationer (museitåg på egen respektive annans, oftast statens, infrastruktur)
- Vattenvägarnas kulturarv – 3 organisationer (ång- och segelfartyg samt ång-, segel- respektive fritidsbåtar)
- Luftfartens kulturarv – 2 organisationer (luftfartyg, flygplan och helikoptrar)
- samt ”värdorganisationen” ArbetSam som samlar industrisamhällets kulturarv i stort.

De flesta av organisationerna är inriktade på kollektivt bevarande (i föreningsform) av kollektiva färdmedel, men några har i stället inriktningen individuellt bevarande (enskilda personer) av individuella färdmedel. Dessa organisationer och deras individuella medlemmar (direktmedlemskap eller medlemskap via en förening tillhörande en riksorganisation) har det gemensamma att man ideellt verkar för att det rörliga kulturarvet – inklusive dess tekniska dimension – ska kunna såväl bevaras som användas och därmed visas upp som ett fungerande kulturarv i sin rätta kulturarvsmiljö – på väg, på räls, till sjöss och i luften.

Transporthistoriskt Nätverk i siffror:

	Föreningar/museer	Medlemmar
Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd, ArbetSam	624 museer	31 200
Båthistoriska Riksförbundet, BHRF	20 föreningar	19 000
Veteranflyggruppen EAA Sverige	120 flygplan	700
Järnvägshistoriska Riksförbundet, JHRF	33 föreningar	14 500
Motorhistoriska Riksförbundet, MHRF	200 klubbar	105 000
Museibanornas Riksorganisation, MRO	29 föreningar	16 000
Svensk Flyghistorisk Förening, SFF	14 föreningar	5 800
Sveriges Segelfartygsförbund, SSF	72 medlemsfartyg	14 500
Sveriges Ångbåtsförening, SÅF	300 ångbåtar	15 000
Vagnhistoriska Sällskapet, VHS	1 förening	700
Åkerihistoriska Sällskapet, ÅHS	1 förening	400
Total		222 800

(I denna siffra ingår personer med medlemskap i fler än en organisation)